

Innehåll

Parter och domslut	3
Viktor Lundell	3
Liam Nilsson	6
Yrkanden	9
Åtalspunkt 1	9
Åtalspunkt 2	10
Åtalspunkt 3	10
Åtalspunkt 4	11
Häktning m.m.	11
Skadestånd	12
Inställning	15
Utredningen	16
Domskäl	16
Skuld m.m.	16
Ramen för tingsrättens bedömning	16
Bevisbördan och beviskravet i brottmål	23
Bevisprövning	24
Vad som inledningsvis är utrett	28
Bränderna på Källörsgatan och Södra Tullportsgatan	30
Branden på Linnégatan	34
Skolbranden	36
Påföljd	53
Straffvärde	53
Val av påföljd och straffmätning	55
Skadestånd	56
Övriga frågor	57

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
Box 1113
751 41 Uppsala

Besöksadress
Smedsgränd 22
Uppsala

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

Telefon
018-431 60 00

E-post
uppsala.tingsratt@dom.se
Webb
www.uppsalatingsratt.domstol.se

Rätten	58
Överklagandeinformation	59

PARTER OCH DOMSLUT

Viktor Lundell

Parter

Tilltalad

Lars VIKTOR Marcus Lundell, 20010712-3358
Albrektsgatan 14 D Lgh 1002, 742 32 Östhammar

Offentlig försvarare
Advokat Björn Andersson
Advokatbyrån Thomas Bodström & Partners Nord AB
Påvel snickares gränd 1, 753 20 Uppsala

Åklagare

Kammaråklagare Lina Elfving
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Uppsala
Box 1424, 751 44 Uppsala

Målsägande

1. TORSTEN LARS-INGE Sandgren

Företrädd av åklagaren

2. Lis Fastigheter AB, 556967-3212
Verkstadsvägen 11, 742 34 Östhammar

Företrädd av åklagaren

3. Länsförsäkringar Uppsala, 517600-9529
Box 2147, 750 02 Uppsala

Företrädd av åklagaren

4. Östhammars Kommun, 212000-0290
Box 66, 742 21 Östhammar

Företrädd av åklagaren

Ombud
Kristine Nilsson Wieslander

Domslut

Brott som Viktor Lundell döms för

Medhjälp till skadegörelse, 2023-11-07 – 2023-11-08, Östhammars kommun, 12 kap 1 § samt 23 kap 4 § brottsbalken

Mordbrand, 2023-11-08 – 2023-11-09, Östhammars kommun, 13 kap 1 § 1 st brottsbalken

Skadegörelse, 2023-11-06, Östhammars kommun, 12 kap 1 § brottsbalken

Skadegörelse, 2023-11-06, Östhammars kommun, 12 kap 1 § brottsbalken

Påföljd

Fängelse 2 år

Häktning m.m.

Viktor Lundell ska vara kvar i häkte tills fängelsestraffet får verkställas.

Skadestånd

Viktor Lundell ska betala skadestånd till Östhammars Kommun med 355 kr. Beloppet avser soptunna. Viktor Lundell ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 8 november 2023.

Viktor Lundell ska betala skadestånd till Östhammars Kommun med 355 kr. Beloppet avser soptunna. Viktor Lundell ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 november 2023. Betalningsansvaret är solidariskt med Liam Nilsson.

Viktor Lundell ska betala skadestånd till Lars-Inge Sandgren med 1 500 kr. Beloppet avser kostnad för självrisk. Viktor Lundell ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 november 2023. Betalningsansvaret är solidariskt med Liam Nilsson.

Viktor Lundell ska betala skadestånd till Länsförsäkringar Uppsala med 14 060 kr. Beloppet avser kostnad för brandskadat staket. Viktor Lundell ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 november 2023. Betalningsansvaret är solidariskt med Liam Nilsson.

Viktor Lundell ska betala skadestånd till Östhammars Kommun med 1 670 kr. Beloppet avser soptunnor. Viktor Lundell ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 november 2023. Betalningsansvaret är solidariskt med Liam Nilsson.

Viktor Lundell ska betala skadestånd till Lis Fastigheter AB med 1 000 kr.

Beloppet avser självrisk. Viktor Lundell ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 november 2023.
Betalningsansvaret är solidariskt med Liam Nilsson.

Viktor Lundell ska betala skadestånd till Östhammars Kommun med 525 000 kr.
Beloppet avser självrisk på fastighetsförsäkringen. Viktor Lundell ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 9 november 2023.
Betalningsansvaret är solidariskt med Liam Nilsson..

Brottsofferfond

Viktor Lundell ska betala en avgift till brottsofferfonden på 1 000 kr.

Ersättning och återbetalning

Björn Andersson ska få ersättning av staten med 230 485 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 163 052 kr arbete
- 20 300 kr tidspillan
- 1 036 kr utlägg
- 46 097 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Liam Nilsson

Parter

Tilltalad

LIAM Roland Alexander Nilsson, 20040108-7093
c/o Billo Nnk 415-Z, Birger Jarlsgatan 37 B, 111 45 Stockholm

Offentlig försvarare
Advokat Volkan Yesil
Epsilon Advokatbyrå AB
Bergsgatan 25, 112 28 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Lina Elfving
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Uppsala
Box 1424, 751 44 Uppsala

Målsägande

1. Länsförsäkringar Uppsala, 517600-9529
Box 2147, 750 02 Uppsala

Företrädd av åklagaren

2. Östhammars Kommun, 212000-0290
Box 66, 742 21 Östhammar

Företrädd av åklagaren

Ombud
Kristine Nilsson Wieslander

3. TORSTEN LARS-INGE Sandgren

Företrädd av åklagaren

4. Lis Fastigheter AB, 556967-3212
Verkstadsvägen 11, 742 34 Östhammar

Företrädd av åklagaren

Domslut

Brott som Liam Nilsson döms för

Medhjälp till mordbrand, 2023-11-08 – 2023-11-09, Östhammars kommun, 13 kap 1 § 1 st samt 23 kap 4 § brottsbalken

Medhjälp till skadegörelse, 2023-11-06, Östhammars kommun, 12 kap 1 § samt 23 kap 4 § brottsbalken

Skadegörelse, 2023-11-06, Östhammars kommun, 12 kap 1 § brottsbalken

Åtal som Liam Nilsson frikänns från

Skadegörelse, 2023-11-07 – 2023-11-08, Östhammars kommun, 12 kap 1 § brottsbalken

Påföljd

Fängelse 2 år

Häktning m.m.

Liam Nilsson ska vara kvar i häkte tills fängelsestraffet får verkställas.

Skadestånd

Liam Nilsson ska betala skadestånd till Lars-Inge Sandgren med 1 500 kr. Beloppet avser kostnad för självrisk. Liam Nilsson ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 november 2023. Betalningsansvaret är solidariskt med Viktor Lundell.

Liam Nilsson ska betala skadestånd till Länsförsäkringar Uppsala med 14 060 kr.

Beloppet avser kostnad för brandskadat staket. Liam Nilsson ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 november 2023. Betalningsansvaret är solidariskt med Viktor Lundell.

Liam Nilsson ska betala skadestånd till Lis Fastigheter AB med 1 000 kr. Beloppet avser självrisk. Liam Nilsson ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 november 2023. Betalningsansvaret är solidariskt med Viktor Lundell.

Liam Nilsson ska betala skadestånd till Östhammars Kommun med 527 025 kr.

Beloppet avser 525 000 kr för självrisk på fastighetsförsäkring, 355 kr för soptunna på Källörsgatan 1 och 1 670 kr för soptunnor på Södra Tullportsgatan 9-11. Liam Nilsson ska också betala ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) på beloppet 525 000 kr från den 9 november 2023, på beloppet 355 kr från den 6 november 2023 och på beloppet 1 670 kr från den 6 november 2023. Betalningsansvaret är solidariskt med Viktor Lundell.

Brottsofferfond

Liam Nilsson ska betala en avgift till brottsofferfonden på 1 000 kr.

Ersättning och återbetalning

Volkan Yesil ska få ersättning av staten med 176 350 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 124 394 kr arbete
- 14 700 kr tidsspillan
- 1 986 kr utlägg
- 35 270 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

YRKANDEN

Åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Liam Nilsson och Viktor Lundell ska dömas för grov mordbrand enligt 13 kap 2 § brottsbalken.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

1.1 GROV MORDBRAND (Viktor Lundell och Liam Nilsson) (5000-K1409578-23)

Liam Nilsson och Viktor Lundell har tillsammans och i samförstånd anlagt en brand vid Kristinelundsskolan på Kyrkogatan, Östhammars kommun genom att elda i soptunnor i anslutning till skolbyggnaden. Branden spred sig från soptunnorna till skolbyggnaden. Det hände mellan den 8 november 2023 och den 9 november 2023. Branden innebar fara för omfattande förstörelse av andras egendom.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom det innebar fara för egendom av särskild betydenhet och då det medförde skador på byggnaden om ca 24 miljoner kronor.

Liam Nilsson och Viktor Lundell begick gärningen med uppsåt.

Åklagaren har alternativt gjort gällande

Medhjälp till grov mordbrand

I vart fall har Liam Nilsson eller Viktor Lundell främjat ovan gärning gärning med råd och dåd genom att följa med till brottsplatsen och solidarisera sig med gärningsmannen och därigenom stärkt denne i sitt uppsåt

Åklagaren har alternativt gjort gällande

Allmänfarlig vårdslöshet, grovt brott

Viktor Lundell har av oaktsamhet vållat branden genom att umgås ovarsamt med eld. Brottet bör bedömas som grovt eftersom branden innebar omfattande förstörelse av annans egendom och fara för ytterligare omfattande förstörelse av annans egendom.

Gärningsbeskrivning justerad av åklagaren under huvudförhandlingen den 29 februari 2024.

Åtalspunkt 2

Åklagaren har begärt att Liam Nilsson och Viktor Lundell ska dömas för skadegörelse enligt 12 kap 1 § brottsbalken.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

2.1 SKADEGÖRELSE (Viktor Lundell och Liam Nilsson) (5000-K1406635-23)

Liam Nilsson och Viktor Lundell har tillsammans och i samförstånd orsakat brand i en soptunna så att det blev skador för kostnad 355 kr. Det hände mellan den 7 november 2023 och den 8 november 2023 på Linnégatan 5, Östhammar, Östhammars kommun. Egendomen tillhörde Östhammars Kommun och Karl Bertil Pettersson.

Liam Nilsson och Viktor Lundell begick gärningen med uppsåt.

Åklagaren har alternativt gjort gällande

Medhjälp till skadegörelse

I vart fall har Liam Nilsson eller Viktor Lundell främjat gärningen med råd och dåd genom att följa med till brottsplatsen och solidarisera sig med gärningsmannen och därigenom stärkt denne i sitt uppsåt.

Åtalspunkt 3

Åklagaren har begärt att Liam Nilsson och Viktor Lundell ska dömas för skadegörelse enligt 12 kap 1 § brottsbalken.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

3.1 SKADEGÖRELSE (Viktor Lundell och Liam Nilsson) (5000-K1393748-23)

Liam Nilsson och Viktor Lundell har tillsammans och i samförstånd anlagt brand i en soptunna så att det blev skador för 355 kr. Det hände den 6 november 2023 på Källörsgatan 1, Östhammar, Östhammars kommun. Soptunnan tillhörde Östhammars Kommun.

Liam Nilsson och Viktor Lundell begick gärningen med uppsåt.

Åklagaren har alternativt gjort gällande

Medhjälp till skadegörelse

I vart fall har Liam Nilsson eller Viktor Lundell främjat gärningen med råd och dåd genom att följa med till brottsplatsen och solidarisera sig med gärningsmannen och därigenom stärkt denne i sitt uppsåt. Viktor Lundell har därtill främjat gärningen genom att filma densamma.

Åtalspunkt 4

Åklagaren har begärt att Liam Nilsson och Viktor Lundell ska dömas för skadegörelse enligt 12 kap 1 § brottsbalken.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

4.1 SKADEGÖRELSE (Viktor Lundell och Liam Nilsson) (5000-K1400161-23)

Liam Nilsson och Viktor Lundell har tillsammans och i samförstånd anlagt brand i soptunnor. Branden har orsakat skador på soptunnorna, på ett staket och på en bil så att det blev skador för i vart fall ca 16 000 kr. Det hände den 6 november 2023 på Södra Tullportsgatan 9-11, Östhammars kommun. Egendomen tillhörde Östhammars Kommun, Lis Fastigheter Ab, Lars-Inge Sandgren och Länsförsäkringar Uppsala.

Liam Nilsson och Viktor Lundell begick gärningen med uppsåt.

Åklagaren har alternativt gjort gällande

Medhjälp till skadegörelse

I vart fall har Liam Nilsson eller Viktor Lundell främjat gärningen med råd och dåd genom att följa med till brottsplatsen och solidarisera sig med gärningsmannen och därigenom stärkt denne i sitt uppsåt

Häktning m.m.

Åklagaren har begärt att Viktor Lundell ska vara kvar i häkte tills fängelsestraffet får verkställas.

Åklagaren har begärt att Liam Nilsson ska vara kvar i häkte tills fängelsestraffet får verkställas.

Skadestånd

Östhammars Kommun har begärt att Viktor Lundell ska betala skadestånd med 355 kr.

Beloppet avser soptunna. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 november 2023.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Liam Nilsson.

Lars-Inge Sandgren har begärt att Viktor Lundell ska betala skadestånd med 5 081 kr.

Beloppet avser kostnad för självrisk med 1 500 kr, åldersavdrag med 481 kr, brandsläckare med 600 kr och förlorad inkomst med 2 500 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 november 2023.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Liam Nilsson.

Östhammars Kommun har begärt att Viktor Lundell ska betala skadestånd med 355 kr.

Beloppet avser soptunna. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 8 november 2023.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Liam Nilsson.

Östhammars Kommun har begärt att Viktor Lundell ska betala skadestånd med 1 670 kr.

Beloppet avser soptunnor. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 november 2023.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Liam Nilsson.

Länsförsäkringar Uppsala har begärt att Viktor Lundell ska betala skadestånd med 14 060 kr.

Beloppet avser kostnad för brandskadat staket. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 november 2023.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Liam Nilsson.

Lis Fastigheter AB har begärt att Viktor Lundell ska betala skadestånd med 1 000 kr.

Beloppet avser självrisk. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 november 2023.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Liam Nilsson.

Östhammars Kommun har begärt att Viktor Lundell ska betala skadestånd med 525 000 kr.

Beloppet avser självrisk på fastighetsförsäkringen. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 9 november 2023.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Liam Nilsson. I andra hand har Östhammar kommun begärt att Viktor Lundell ensam ska betala beloppet.

Länsförsäkringar Uppsala har begärt att Liam Nilsson ska betala skadestånd med 14 060 kr.

Beloppet avser kostnad för brandskadat staket. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 november 2023.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Viktor Lundell.

Lars-Inge Sandgren har begärt att Liam Nilsson ska betala skadestånd med 5 081 kr.

Beloppet avser kostnad för självrisk med 1 500 kr, åldersavdrag med 481 kr, brandsläckare med 600 kr och förlorad inkomst med 2 500 kr. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 november 2023.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Viktor Lundell.

Lis Fastigheter AB har begärt att Liam Nilsson ska betala skadestånd med 1 000 kr.

Beloppet avser självrisk. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 6 november 2023.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Viktor Lundell.

Östhammars Kommun har begärt att Liam Nilsson ska betala skadestånd med 527 380 kr.

Beloppet avser 525 000 kr för självrisk på fastighetsförsäkring, 355 kr för soptunna på Linnégatan 5, 355 kr för soptunna på Källörsgatan 1 och 1 670 kr för soptunnor på Södra Tullportsgatan 9-11. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet 525 000 kr från den 9 november 2023, på

beloppet 355 kr (Linnégatan 5) från den 8 november 2023, på beloppet 355 kr (Källörsgatan 1) från den 6 november 2023 och på beloppet 1 670 kr (Södra Tullportsgatan 9-11) från den 6 november 2023.

Det har också begärts att beloppet ska betalas solidariskt med Viktor Lundell.

INSTÄLLNING

Viktor Lundell har

- förnekat att han agerade enligt åklagarens gärningsbeskrivningar i vidare mån än vad som följer av vissa partiella erkännanden som framgår nedan, bestritt ansvar för påstådda brott och bestritt alla yrkanden om skadestånd men
- i fråga om åtalpunkten 1 erkänt att han var på den aktuella platsen och anlade en brand ensam, dvs. inte tillsammans och i samförstånd med annan, och utan vare sig uppsåt eller straffbar oaktsamhet i förhållande till någon mer långtgående effekt än skada på en soptunna,
- i fråga om skadeståndsyrkandet i anslutning till åtalpunkten 1 godtagit sättet att beräkna ränta,
- i fråga om åtalpunkten 2 erkänt att han var på den aktuella platsen,
- i fråga om skadeståndsyrkandet i anslutning till åtalpunkten 2 godtagit beloppet i och för sig och sättet att beräkna ränta,
- i fråga om åtalpunkten 3 erkänt att han var på den aktuella platsen,
- i fråga om skadeståndsyrkandet i anslutning till åtalpunkten 3 godtagit beloppet i och för sig och sättet att beräkna ränta,
- i fråga om åtalpunkten 4 erkänt att han var på den aktuella platsen,
- i fråga om skadeståndsyrkandena i anslutning till åtalpunkten 4 godtagit beloppen inom ramen för Länsförsäkringar Uppsalas, Östhammars kommuns och Lis Fastigheter AB:s yrkanden i och för sig men endast 1 500 kr avseende självrisk inom ramen för Lars-Inge Sandgrens yrkande samt, avseende samtliga skadeståndsyrkanden i anslutning till aktuell åtalpunkt, sättet att beräkna ränta.

Liam Nilsson har

- förnekat att han agerade enligt åklagarens gärningsbeskrivningar, bestritt ansvar för påstådda brott och bestritt alla yrkanden om skadestånd men
- i fråga om åtalspunkterna 3 och 4 erkänt att han var på de aktuella platserna och
- i fråga om skadestånd i och för sig godtagit belopp och sätt att beräkna ränta i samma utsträckning som Viktor Lundell.

UTREDNINGEN

Tingsrätten har tagit del av förhör med de personer som anges i fet stil i domskälen nedan. Tingsrätten har hållit en första huvudförhandling och då spelat in förhören. Det har därefter framkommit att huvudförhandlingen måste tas om med nya domare på grund av jäv. Vid den andra huvudförhandlingen har de förhör som spelades in under den första huvudförhandlingen spelats upp. Det har därutöver hållits tilläggsförhör med Viktor Lundell, på hans egen begäran. Vidare har det lagts fram skriftlig bevisning och syn av fotografier.

DOMSKÄL

Skuld m.m.

Ramen för tingsrättens bedömning

1. Det som huvudsakligen ska bevisas i ett brottmål är att den tilltalade agerade enligt *gärningsbeskrivningen*, som kan sägas utgöra ramen för straffprocessen (se 30 kap. 3 § rättegångsbalken).

2. För straffansvar måste omständigheterna i gärningsbeskrivningen till att börja med korrespondera med *villkor i en straffbestämmelse*.

3. Om fler än en person har begått en gärning tillsammans och i samförstånd, så kan båda dömas till ansvar för *hela* gärningen, trots att var och en av dem inte har utfört *varje del* av gärningen. Det handlar då typiskt sett och något förenklat om situationer i vilka det framstår som naturligt att säga att båda har agerat enligt gärningsbeskrivningen och *utfört gärningen (som helhet)*. Ett exempel är att A och B tillsammans och i samförstånd dödar C genom att en av A och B håller fast C och den andre av A och B avlossar ett pistolskott mot C:s huvud. Ett annat exempel är att A och B tillsammans och i samförstånd *stjäl* varor i en butik genom att en av A och B stoppar på sig varor och går ut med dem ur butiken medan den andre av A och B ansvarar för att hålla butikspersonalen under uppsikt. Det behöver i liknande situationer inte alltid utredas vem som har gjort exakt vad för att båda ska kunna hållas ansvariga som gärningspersoner.

4. Om någon som *inte* kan sägas ha *utfört* gärningen har *främjat* densamma ”med råd eller dåd”, så kan i stället ansvar för *anstiftan* av eller *medhjälp* till brottet komma i fråga (se 23 kap. 4 och 5 §§ brottsbalken). Även den som lämnat endast *psykologiskt* stöd genom att vara införstådd i brottsplanen och solidarisera sig med (den huvudsakliga) gärningspersonen kan i vissa fall hållas ansvarig för medhjälp, under förutsättning att stödet har varit så pass kvalificerat att det kan sägas ha *bidragit* till brottet. Det är alltså som utgångspunkt inte tillräckligt för medhjälpsansvar att *endast* passivt ”hänga med” en kompis som begår ett brott (i vissa sådana fall kan dock ansvar för t.ex. underlåtenhet att avslöja eller förhindra brott komma i fråga; se 23 kap.

6 § brottsbalken). Samtidigt behöver stödet inte ha varit *avgörande* för brottets utförande; det räcker att medhjälps gärningen åtminstone till någon del kan sägas ha skett *i brottsfrämjande riktning*. (Se t.ex. rättsfallet NJA 2023 s. 177 punkterna 10–15.)

5. Ansvar för medhjälp är *subsidiärt* i förhållande till gärningspersonsansvar. Enligt principen om att *det större innefattar det mindre* (major includit minor) är det möjligt att döma till ansvar för medhjälp till brott om det är ställt utom rimligt tvivel att den åtalade var *antingen* gärningsperson (ensam eller tillsammans och i samförstånd med annan) *eller* medhjälpare (men det inte går att slå fast om det var på det ena eller det andra av dessa två sätt). En person kan alltså dömas till ansvar för medhjälp till brott trots att det finns en – måhända hög – sannolikhet för att han eller hon faktiskt var den huvudsakliga gärningspersonen, som utförde gärningen.

6. För ansvar för ett brott som, i enlighet med den huvudregel som kommer till uttryck i 1 kap. 2 § första stycket brottsbalken, förutsätter *uppsåt* krävs att alla gärningsvillkor är täckta av gärningspersonens uppsåt.

7. Uppsåt är ett normativt begrepp. Det är alltså en fråga för exempelvis lagstiftaren eller rättstillämparen att bestämma vad som ska förstås med uppsåt. Någon definition är inte på förhand given. Det har därför funnits och finns konkurrerande uppsåtsbegrepp som tar sikte på olika faktorer (se t.ex. Petter Asp, Magnus Ulväng och Nils Jareborg, *Kriminalrättens grunder*, 2 uppl., 2013 s. 287–293 och 305–310 samt Nils Jareborg, *Handling och uppsåt*, ak.avh. 1969 s. 15–64).

8. I svensk straffrättslig diskussion – inklusive domskäl i domar från Högsta domstolen – talas numera om tre uppsåtsformer: *avsiktsuppsåt*, *insiktsuppsåt* och *likgiltighetsuppsåt*.

9. *Avsiktsuppsåt* innebär att gärningen utförs med en viss avsikt, i syfte att uppnå en viss följd. Följden ska vara eftersträvansvärd av gärningspersonen, antingen som det slutliga målet eller som ett nödvändigt genomgångsled för att uppnå det slutliga målet.

Avsiktsuppsåt innebär att det för gärningspersonen skulle framstå som ett misslyckande om följden inte skulle inträda. Denna uppsåtsform bygger alltså i huvudsak på ett viljeinriktat (s.k. voluntativt) moment. (Se t.ex. Petter Asp, Magnus Ulväng och Nils Jareborg, *Kriminalrättens grunder*, 2 uppl., 2013 s. 287 f.)

10. *Insiktsuppsåt* innebär att gärningspersonen inte hyser några egentliga tvivel om att en viss följd kommer att inträffa som en konsekvens av gärningen eller att en viss omständighet föreligger. Det brukar beskrivas på så sätt att gärningspersonen i gärningsögonblicket har *praktisk visshet* om att följden ska inträda eller att omständigheten föreligger. Den som har *insiktsuppsåt* till något är alltså praktiskt taget säker på detta. Denna uppsåtsform bygger alltså uteslutande på ett kunskapsinriktat (s.k. kognitivt) moment. (Se t.ex. Petter Asp, Magnus Ulväng och Nils Jareborg, *Kriminalrättens grunder*, 2 uppl., 2013 s. 289 f.)

11. *Likgiltighetsuppsåt* kan översiktligt beskrivas på så sätt att gärningspersonen ska dels *inse risken* för en viss följd eller för att en viss omständighet föreligger, dels vara *likgiltig* i förhållande till *förverkligandet* av följden eller *förekomsten* av omständigheten. Det rör sig alltså om en *prövning i två led*. Gärningspersonen måste, för att

likgiltighetsuppsåt ska föreligga, acceptera eller godta följden eller omständigheten. Gärningspersonen ska med en annan beskrivning ha en inställning till följden eller omständigheten som gör att den inte påverkar gärningspersonens val av handlingsalternativ. Med en tredje beskrivning ska gärningspersonens inställning vid gärningstillfället ha varit att ett förverkligande av effekten, eller en förekomst av omständigheten, inte utgjorde ett relevant skäl för att avstå från gärningen. Denna uppsåtsform bygger alltså på en kombination av ett – i det första ledet – kunskapsinriktat (s.k. kognitivt) moment och ett – i det andra ledet – viljeinriktat (s.k. voluntativt) moment. (Se rättsfallet NJA 2004 s. 176 samt t.ex. Petter Asp i JT 2004–05 s. 385 och Petter Asp, Magnus Ulväng och Nils Jareborg, *Kriminalrättens grunder*, 2 uppl., 2013 s. 290–293.)

12. Högsta domstolen preciserade i rättsfallet NJA 2011 s. 563 innebörden av likgiltighetsuppsåtets andra led på följande sätt (punkten 10 i Högsta domstolens domskäl):

Gärningsmannen ska vid gärningstillfället ha varit likgiltig till förverkligandet av effekten i den meningen att effekten då inte utgjorde ett för honom relevant skäl för att avstå från gärningen. Som framhålls i [rättsfallet NJA 2004 s. 176] kan beteckningen "likgiltighetsuppsåt" för denna form av uppsåt missförstås. Det är nämligen inte tillräckligt att gärningsmannen har varit likgiltig i den meningen att han har handlat trots insikt om att gärningen innebar fara för en viss effekt, utan därutöver krävs i princip att gärningsmannen har kalkylerat med effektens förverkligande utan att detta har påverkat hans handlande. Enligt vad som anges i [rättsfallet NJA 2004 s. 176] torde sådana i andra länder använda formuleringar för den nedre gränsen för uppsåt, som att gärningsmannen "funnit sig i att effekten förverkligas", att han "tagit med effekten på köpet" eller att han "godtagit effekten", i allt väsentligt i sak stämma överens med den avsedda betydelsen av likgiltighet.

13. Högsta domstolen har senare behandlat frågor om likgiltighetsuppsåt i rättsfallet NJA 2016 s. 763. Högsta domstolens domskäl i det rättsfallet bör inte förstås på så sätt att Högsta domstolen avsåg att förändra likgiltighetsuppsåtets innebörd – dvs. frågan om *vad likgiltighetsuppsåt*

är – utan tolkas som ett försök från domstolens sida att ge riktlinjer för *hur likgiltighetsuppsåt kan bevisas*. Uttalandena i det rättsfallet gjordes med utgångspunkt i konstaterandet att det i praktiken kan vara svårt att klarlägga om en person har varit likgiltig inför förverkligandet av en effekt (eller förekomsten av en annan omständighet) eller inte. Högsta domstolen angav, som ett slags riktlinje för bevisprövningen i fråga om likgiltighetsuppsåtets andra led, att gärningspersonen ”normalt” var likgiltig inte bara i de fall där gärningspersonen ”uppfattade att det fanns en mycket hög sannolikhet” utan också i de fall han eller hon ”annars trodde – i betydelsen utgick från eller antog – att effekten skulle inträda eller att gärningsomständigheten förelåg” och att gärningspersonen ”i allmänhet” inte var likgiltig om han eller hon ”inte trodde detta” (punkten 22 i Högsta domstolens domskäl). Det förtjänar dock att påpekas att Högsta domstolens uttalanden (notera särskilt uttrycken ”normalt” och ”i allmänhet”) inte utesluter att likgiltighetsuppsåtets andra led kan vara uppfyllt även vid lägre grader av uppfattad sannolikhet. Detta kan belysas med exemplet ”rysk roulette”, som i sitt grundutförande kan sägas innebära att sannolikheten för ett dödande skott är en sjättedel (en patron i ett cylindermagasin med sex patronkammare och slumpvis val av cylinderläge samt avtryck med pipan riktad mot det potentiella offrets huvud). Även i ett sådant fall – där såväl den faktiska sannolikheten som den av gärningspersonen uppfattade sannolikheten är betydligt lägre än 50 procent för den aktuella effekten (en sjättedel motsvarar knappt 17 procent) – är det möjligt att säga att gärningspersonen har en tillräcklig grad av likgiltighet inför effekten för att det ska kunna räcka för straffansvar för exempelvis mord eller dråp. Det handlar då om en förvisso relativt låg grad av uppfattad sannolikhet i kombination med en hög grad av nonchalans inför det

skyddsvärda (i exemplet: människolivet). Produkten av de två faktorerna kan alltså vara så pass hög att likgiltighetsuppsåt föreligger även i fall då (den uppfattade) sannolikhetsfaktorn är förhållandevis låg (se för olika kommentarer till det nämnda rättsfallet t.ex. Martin Borgeke, "Ett förtydligande av uppsåtets nedre gräns" i SvJT 2017 s. 93 och Erik Svensson, "Ett förtydligande av uppsåtets nedre gräns?" i SvJT 2017 s. 182).

14. De oaktsamhetsformer som diskuteras i svensk straffrätt är *medveten oaktsamhet* och *omedveten oaktsamhet*.

15. *Medveten oaktsamhet* innebär att gärningspersonen inser att det finns en risk för en viss följd eller att en viss omständighet föreligger men väljer att handla ändå. Skillnaden mot likgiltighetsuppsåt är att den som är medvetet oaktsam är likgiltig endast i förhållande till förekomsten av risken och inte också i förhållande till följdens förverkligande eller omständighetens förekomst. (Se t.ex. Petter Asp, Magnus Ulväng och Nils Jareborg, *Kriminalrättens grunder*, 2 uppl., 2013 s. 314 f.)

16. Med *omedveten oaktsamhet* förstås att gärningspersonen hade skälig anledning att anta eller borde ha förstått att det fanns en risk för en viss följd eller för att en viss omständighet förelåg. (Se t.ex. Petter Asp, Magnus Ulväng och Nils Jareborg, *Kriminalrättens grunder*, 2 uppl., 2013 s. 315.)

17. Vid bedömningen av det personliga ansvaret, dvs. om gärningspersonen hade uppsåt till eller var oaktsam i förhållande till gärningen, är det viktigt att hålla i åtanke att frågan ska prövas utifrån vad som gällde i gärningsögonblicket. Detta brukar benämnas på så sätt att *skuldbegreppet är episodiskt*. Bedömningen tar alltså sikte på ett

begränsat utsnitt i tiden: gärningstillfället. En annan sak är att uppgifter om gärningspersonens handlande före och efter gärningsögonblicket kan vara *indirekta bevis* (s.k. indicier) för att gärningspersonen hade respektive inte hade uppsåt eller var respektive inte var oaktsam i gärningsögonblicket.

Bevisbördan och beviskravet i brottmål

18. Åklagaren har *bevisbördan* för sina påståenden.

19. *Beviskravet* i brottmål brukar formuleras på så sätt att det för fällande dom krävs att det är *ställt utom rimligt tvivel* att den tilltalade agerade enligt gärningsbeskrivningen (se t.ex. rättsfallet NJA 2023 s. 29 I punkten 13 och II punkten 14). Detta kan i sin tur sägas innebära att det *praktiskt sett* ska framstå som *uteslutet* att den tilltalade är oskyldig (se t.ex. Torkel Gregow i SvJT 1996 s. 509 och rättsfallet NJA 2010 s. 671, referentens tillägg, punkten 4). I kravet ligger att utredningen ska vara så *fullständig* (eller *robust*) att det inte finns anledning att anta att ytterligare undersökning skulle ändra bedömningen; domstolen ska på grundval av den presenterade utredningen kunna dra slutsatsen att det inte finns andra praktiskt möjliga förklaringar till händelseförloppet som det finns anledning att räkna med i just det fall som bevisprövningen avser (se t.ex. rättsfallet NJA 2023 s. 29 I punkterna 13 och 14 och II punkterna 14 och 15 med hänvisningar). I brottmål gäller med andra ord ett synnerligen strängt beviskrav, som ställer betydligt högre krav på utredningen än vad som gäller i andra typer av mål. Det uppenbara syftet med detta höga beviskrav är att minimera risken för att oskyldiga döms för brott eftersom en felaktig fällande dom medför både lidande för den dömda och kan bidra till minskad tilltro till rättssystemet. Om det skulle finnas en påtaglig risk för att oskyldiga fälldes till ansvar, så skulle

allmänheten inte längre kunna utgå från att den som dömts för brott faktiskt är skyldig till brottet och det skulle i sin tur leda till att fällande domar skulle förlora i betydelse som verktyg för att förmedla samhällets klander avseende oacceptabla företeelser. En felaktigt fällande dom mot en oskyldig person bör därför betraktas som ett mycket stort misslyckande. En konsekvens av det sagda är att det måste accepteras att personer som har gjort sig skyldiga till brott i flera fall går fria från straffrättsligt ansvar, även när det finns bevisning som talar för åklagarens påstående.

20. Samma ställda beviskrav som i fråga om gärningsbeskrivningens *objektiva* delar (ställt utom rimligt tvivel) gäller i förhållande till de *subjektiva* momenten, dvs. att den tilltalade hade uppsåt till eller var oaktsam i förhållande till gärningen (se t.ex. Petter Asp, Magnus Ulväng och Nils Jareborg, *Kriminalrättens grunder*, 2 uppl., 2013 s. 294–300 och Nils Jareborg och Magnus Ulväng, *Tanke och uppsåt*, 2016 s. 209–212 samt Högsta domstolens uttalande, om beviskravet i fråga om likgiltighetsuppsåtets andra led, i rättsfallet NJA 2016 s. 763 punkten 20).

Bevisprövning

21. Tingsrätten har i domskälen ovan behandlat frågor om bevisbörda och beviskrav i brottmål och därvid berört innebörden av det gällande beviskravet. I det närmast följande övergår tingsrätten till att översiktligt behandla aktiviteten *bevisprövning*, eller närmare bestämt praktiska frågor om *hur* en domstol kan komma fram till att det är – eller inte är – ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade agerade enligt gärningsbeskrivningen.

22. Om huvudförhandling har hållits i ett brottmål, så ska domen i målet grundas på det som förekommit vid förhandlingen (30 kap. 2 § första stycket första meningen rättegångsbalken). Rätten ska, enligt 35 kap. 1 § första stycket rättegångsbalken, ”efter samvetsgrann prövning av allt, som förekommit” avgöra vad som är bevisat i målet. Det är alltså samtliga de intryck som rättens ledamöter fått under huvudförhandlingen som ligger till grund för bevisprövningen. Några närmare instruktioner än så ger inte lagtexten. Det brukar talas om att rättens bevisprövning är *fri*. Bevisprövningen, som ska vara rationell, görs därmed från allmänna kunskapsteoretiska utgångspunkter. Analysen ska vara objektivt grundad och strukturerad. Några mer bestämda *absoluta regler* eller *presumptionsregler* för hur domare ska värdera bevisningen som helhet eller ett visst slags bevis kan inte finnas i ett system som bygger på fri bevisprövning – i så fall vore bevisprövningen inte fri. Högsta domstolen har dock i flera avgöranden presenterat vad som kan betecknas som *riktlinjer* för bevisprövningen och som kan utgöra värdefullt stöd vid denna. (Se rättsfallet NJA 2023 s. 29 I punkterna 18 och 19 och II punkterna 19 och 20.)

23. Högsta domstolen har uttalat att en metod som kan användas ”i vissa fall” går ut på att domstolen först analyserar den bevisning som har åberopats till stöd för åtalet och går vidare till en analys av den bevisning som eventuellt har åberopats mot åtalet endast om den till stöd för åtalet åberopade bevisningen är så stark att den i sig är tillräcklig för att beviskravet ska vara uppfyllt (rättsfallet NJA 2015 s. 702, se särskilt punkterna 22 och 23). Av Högsta domstolens uttalanden i det rättsfallet framgår att ett syfte med den angivna metoden är att undvika att den tilltalades eventuella tystnad eller lämnande av felaktiga uppgifter får

verkan som bevis för att det som åklagaren har påstått stämmer. Det är emellertid naturligtvis så att den tilltalades egna uppgifter eller annan av försvaret åberopad bevisning, exempelvis vittnesförhör, skulle kunna ge positivt stöd för åtalet. I ett sådant läge skulle sådan bevisning kunna läggas till grund för en fällande dom, även om den inte åberopas uttryckligen av åklagaren och trots att den bevisning som åberopats till stöd för åtalet inte i sig är tillräcklig för att beviskravet ska vara uppfyllt. Det finns alltså all anledning att beakta det som Högsta domstolen själv uttalat i det aktuella rättsfallet om att den angivna metoden lämpar sig ”i vissa fall” (se även rättsfallet NJA 2023 s. 29 I punkterna 22–28 och II punkterna 23–29).

24. Bevisning kan delas in i *direkt (kausal) bevisning* och *indirekt (strukturell) bevisning*. Indirekt bevisning kallas också ofta för *indiciebevisning*. Med direkt bevisning avses bevis som är omedelbart kopplade till det som påstås i gärningsbeskrivningen. Vid indirekt bevisning saknas omedelbart samband mellan beviset och det som påstås i gärningsbeskrivningen, vilket innebär att det som framgår av beviset kan vara riktigt utan att det har gått till på det sätt som påstås i gärningsbeskrivningen. Det finns inte något krav på direkt bevisning för att den tilltalade ska kunna dömas till ansvar för brott. Även i situationer där det bara finns indirekt bevisning kan bevisningen vara så stark att det är ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade har gjort sig skyldig till den gärning som åklagaren påstår. (Se t.ex. rättsfallet NJA 2023 s. 29 I punkterna 20 och 21 och II punkterna 21 och 22.)

25. Särskilda problem uppstår när det kommer till att bedöma *mundlig bevisning*. Att en trovärdig utsaga från målsäganden i förening med vad som i övrigt har framkommit i målet *kan* vara tillräckligt för en fällande

dom följer redan av principen om fri bevisprövning och har därutöver konstaterats av Högsta domstolen i flera rättsfall (se t.ex. NJA 2009 s. 447 I och II, NJA 2010 s. 671 punkten 7 och NJA 2017 s. 316 punkten 8). Högsta domstolen har vidare uttalat att det vid bedömningen av utsaga ”ofta [finns] anledning att lägga vikt främst vid sådana faktorer som avser innehållet i berättelsen som sådan, exempelvis i vad mån den är klar, lång, levande, logisk, rik på detaljer, påvisat sanningsenlig i viktiga enskildheter samt fri från felaktigheter, motsägelser, överdrifter, svårförklarliga moment, konstansbrister, dåligt sammanhang eller tvekan i avgörande delar” medan det ”många gånger [ställer sig] svårt att bedöma utsagan med ledning av det allmänna intryck som målsäganden ger eller av icke-verbala faktorer i övrigt” (rättsfallet NJA 2010 s. 671 punkten 8). Högsta domstolen har därefter, i ett senare avgörande, angett att de nyss nämnda kriterierna varit föremål för sakkunnig analys varvid det framkommit ”bl.a. att det förhållandet att en utsaga är klar, lång och detaljrik ofta kan vara tecken på att den är sann, medan det saknas egentligt stöd för att anse att konstansbrister (i bemärkelsen att lägga till eller ta bort information) är ett kriterium på bristande tillförlitlighet” samt att ”[d]et finns [...] anledning att vara observant på att kriterierna kan vara svåra att använda vid bedömning av utsagor från personer som av olika skäl har en bristande förmåga att uttrycka sig muntligen” (rättsfallet NJA 2017 s. 316 punkten 10).

26. Det som tingsrätten har angett om bevisbörda och beviskrav ovan gäller visserligen *åtalspunkt för åtalspunkt*. Av att åklagaren har uppfyllt sin bevisbörda i en del följer inte logiskt att bevisbördan är uppfylld också i en annan del. Det är inte heller så att den tilltalades skuld i en eller flera delar kan motivera något slags presumption för att han eller hon

skulle vara skyldig även i en annan del eller i andra delar. Det nu sagda hindrar emellertid inte att en domstol, inom ramen för den fria bevisprövningen, kan göra övergripande bedömningar – som är relevanta vid prövningen av fler än en åtalspunkt – utifrån den samlade utredning som lagts fram vid en huvudförhandling. Sådana övergripande bedömningar skulle kunna ta sikte på – exempelvis – vad som framkommit om den tilltalades *förmågor*, *motiv* eller *tillvägagångssätt* (modus operandi). Exempel på generella motivbilder är sådana med anknytning till pedofili eller pyromani.

Vad som inledningsvis är utrett

27. Till att börja med är följande utrett. Vid den för åtalet aktuella tiden var **Viktor Lundell** och **Liam Nilsson** bekanta med varandra, även om de båda har angett att de inte var särskilt nära vänner. Viktor Lundell bodde i ett stödboende i Östhammar och Liam Nilsson bodde i Uppsala. Det är klarlagt att Liam Nilsson hälsade på Viktor Lundell i Östhammar och sov över hemma hos denne i anslutning till de tillfällen som åtalet tar sikte på.

28. Vidare är det utrett

– att det efter midnatt *natten mellan den 5 och 6 november 2023* brann i en soptunna på Källörsgatan i Östhammar och någon timme senare i en annan soptunna på Södra Tullportsgatan några kvarter därifrån så att det uppstod skador enligt vad åklagaren har påstått i åtalspunkterna 3

respektive 4 men ingen risk för att bränderna skulle sprida sig,

– att det *natten mellan den 7 och 8 november 2023* brann i en soptunna på Linnégatan i Östhammar så att det uppstod skador enligt vad åklagaren har påstått i åtalspunkten 2 men ingen risk för att branden skulle sprida sig samt

– att det *natten mellan den 8 och 9 november 2023* brann i soptunnor och en flygeldel av Kristinelundsskolan i Östhammar, enligt vad åklagaren har påstått i åtalspunkten 1, så att det uppstod omfattande skador på skolan.

29. **Lars-Inge Sandgren** bor på Södra Tullportsgatan och ägde den soptunna som brann där, enligt påståendet i åtalspunkten 4. Han var hemma den aktuella natten.

30. **Sebastian Söderberg** är en nära vän till Viktor Lundell som har hörts om kontakter med Viktor Lundell och Liam Nilsson i anslutning till aktuella händelser.

31. **Pernilla Lundell** är Viktor Lundells mamma och **Angelica Lundell** hans storsyster. **Lars Löfgren** hade före de aktuella händelserna varit Viktor Lundells familjehemspappa under en period om mer än två år. **Linnéa Wallén** är Liam Nilssons före detta flickvän. Nu nämnda personer med privata kopplingar till Viktor Lundell respektive Liam Nilsson har hörts som vittnen avseende deras kontakter med Viktor Lundell och Liam Nilsson efter de i målet aktuella händelserna.

32. **Manuel Thulin** är en av Viktor Lundells kompisar. Även han har hörts om kontakter med Viktor Lundell i tiden efter de i målet aktuella tillfällena.

33. **Rickard Hultman** är byggprojektledare vid Östhammars kommun med ansvar för återuppbyggnaden av Kristinelundsskolan.

34. Viktor Lundells och Liam Nilssons berättelser om de aktuella tillfällena är delvis förenliga och delvis oförenliga med varandra.

Bränderna på Källörsgatan och Södra Tullportsgatan

35. I fråga om de i tiden två första tillfällena (åtalspunkterna 3 och 4) har såväl Viktor Lundell som Liam Nilsson angett

- att de tittade på fotboll tillsammans på O’Learys under eftermiddagen den 5 november 2024,
- att de senare gick till Viktor Lundells bostad, tittade på tv och drack alkohol,
- att Viktor Lundell därefter föreslog att de båda skulle gå ut,
- att de gick ut,
- att de sparkade på lyktstolpar så att lamporna slocknade samt
- att de befann sig på Källörsgatan.

36. Viktor Lundell har i fråga om branden på Källörsgatan angett

- att det var Liam Nilsson som frågade om han (Viktor Lundell) ville elda,
- att han (Viktor Lundell) svarade ”okej då”,
- att någon av dem, han är osäker på vem men tror att det var Liam Nilsson, tände eld så att soptunnan började brinna,
- att det var hans (Viktor Lundells) tändare som användes,
- att det var plastpåsar i soptunnan som antändes först,
- att han ”tror” att han gick iväg när Liam Nilsson tände på och att han vet att det var just plastpåsar som antändes först eftersom han känner till att ”man gör så” utifrån att han fått det återberättat av ”andra som har gjort det”,
- att han (Viktor Lundell) filmade branden men att han inte vet varför han gjorde det,
- att det fanns en skola (även) på Källörsgatan och att det var ett hål i väggen på skolan som Liam Nilsson försökte att elda i men utan att

lyckas,

- att det var ”ett bus” som de båda två var med på samt
- att buset gick ”litet över styr” i och med att soptunnan blev ”helt övertänd” och att de var rädda för att elden skulle sprida sig till en byggnad för s.k. daglig verksamhet.

37. Liam Nilsson har i fråga om branden på Källörsgatan angett

- att det var Viktor Lundell som frågade om de skulle elda,
- att han (Liam Nilsson) svarade ”om du vill elda, så elda du”,
- att Viktor Lundell hade en tändare som denne på något sätt använde för att tända eld på eller i soptunnan,
- att han (Liam Nilsson) höll utkik eller ”höll vakt” när Viktor Lundell tände elden,
- att de såg att det hade tagit eld,
- att de stannade kvar en stund,
- att Viktor Lundell filmade branden medan han (Liam Nilsson) stod bredvid,
- att han (Liam Nilsson) tänkte att de bara ”busade litet” och ”hade kul” samt
- att en ”gubbe” kom ut och att Viktor Lundell och han (Liam Nilsson) då lämnade platsen.

38. Såväl Viktor Lundell som Liam Nilsson har angett att de först sprang och sedan gick från Källörsgatan till Södra Tullportsgatan.

39. Viktor Lundell har i fråga om branden på Södra Tullportsgatan angett

- att Liam Nilsson ”ville fortsätta elda” och sade ”nu är det din tur” men att han (Viktor Lundell) svarade att han inte tänkte göra det,

- att han tror att det var Liam Nilsson som hade tändaren,
- att Liam Nilsson gav tändaren till honom och att han (Viktor Lundell) hade den ”en stund” men att han sedan lämnade tillbaka den till Liam Nilsson,
- att det slutade med att Liam Nilsson ”gjorde det ändå” efter att han själv (Viktor Lundell) hade börjat gå från platsen,
- att han (Viktor Lundell) hann gå några meter,
- att Liam Nilsson sedan kom efter honom och att det då ”kom rök”,
- att de gick till en kyrka och att de där kände att det ”luktade rök i halva stan” men att de inte såg elden samt
- att de vid ett tillfälle gick tillbaka en bit för att se om det fortfarande brann och att soptunnan var ”övertänd” i samband med att brandkåren kom dit.

40. Liam Nilsson har i fråga om branden på Södra Tullportsgatan angett

- att de såg soptunnan där och att Viktor Lundell sade till honom att det var ett ”bra läge” (på en – ledande – fråga från åklagaren har Liam Nilsson angett att det var båda två som tyckte att läget var bra),
- att Viktor Lundell öppnade locket på soptunnan och ”tände på”,
- att han själv (Liam Nilsson) ”gick jättesakta före” och att Viktor Lundell sprang ikapp honom samt
- att de sprang till en kyrka och satt en stund på en sten och att de då inte kunde se branden.

41. Såväl Viktor Lundell som Liam Nilsson har angett att de därefter gick hem till Viktor Lundells bostad.

42. Genom skriftlig bevisning samt Viktor Lundells och Liam Nilssons uppgifter är det klarlagt att det via Liam Nilssons mobiltelefon gjordes

sökningar på bl.a. ”brand i villa” efter händelserna. Liam Nilsson har förklarat detta med att ”det måste ha blivit fel”.

43. Tingsrätten anser till att börja med att det är genom Viktor Lundells och Liam Nilssons egna uppgifter samt den övriga bevisningen är klarlagt

- att de båda var på Källörsgatan och Södra Tullportsgatan,
- att det var de båda *eller* någon av dem som tände eld på soptunnan på Källörsgatan samt
- att det var de båda *eller* någon av dem som tände eld på soptunnan på Södra Tullportsgatan.

44. Frågan är då vad som är utrett om Viktor Lundells och Liam Nilssons respektive *roller*. Det är klarlagt att de färdades tillsammans från Viktor Lundells bostad till båda adresserna där soptunnor brann och att de därefter gick tillsammans tillbaka till Viktor Lundells bostad. Såväl Viktor Lundell som Liam Nilsson har beskrivit eldandet på Källörsgatan i termer av att de ”busade”; de har båda beskrivit det som ett gemensamt projekt – som för tankarna till att de agerade som en enhet – även om de har beskyllt varandra för att vara den som tände på. Det är redan genom deras egna uppgifter utrett att Viktor Lundell – om han inte var den som tände på soptunnan – i vart fall hade med sig tändaren och lämnade över den till Liam Nilsson inför antändandet. Vidare är det utrett att Liam Nilsson – om han inte var den som tände på soptunnan – i vart fall höll vakt när Viktor Lundell gjorde det. Tingsrätten anser att det är ställt utom rimligt tvivel att Viktor Lundell och Liam Nilsson eldade upp soptunnan på Källörsgatan tillsammans och i samförstånd och att de båda hade uppsåt till att soptunnan skulle förstöras.

45. Uppeldande av en soptunna i tätbebyggt område bör med tanke på tillvägagångssättet i sig och det riskfyllda agerandet betraktas som skadegörelse av den s.k. normalgraden (och inte ringa skadegörelse) trots den skadade egendomens ringa värde. Såväl Viktor Lundell som Liam Nilsson ska alltså dömas till ansvar för *skadegörelse* inom ramen för åtalspunkten 3.

46. I fråga om branden på Södra Tullportsgatan är det klarlagt, genom bl.a. Viktor Lundells egna uppgifter, att Viktor Lundell hade tändaren och – om han inte själv tände på – i vart fall lämnade tändaren till Liam Nilsson inför antändandet. Tingsrätten anser mot den bakgrunden att det är ställt utom rimligt tvivel att Viktor Lundell agerade på sådant sätt, antingen på egen hand eller tillsammans och i samförstånd med Liam Nilsson, att Viktor Lundell ska bedömas som gärningsperson även i det fallet. När det gäller Liam Nilssons roll på Södra Tullportsgatan ger utredningen visst utrymme för att han inte bidrog på något så pass tydligt sätt att han kan bedömas som gärningsperson. Genom hans föregående och eftergående agerande i kombination med vad som framkommit om att han – om han inte tände på – närvarade alldeles intill Viktor Lundell på platsen är det dock ställt utom rimligt tvivel att han i vart fall solidariserade sig med och uppmuntrade denne, med insikt i vad som höll på att hända, på sådant sätt som räcker för att han ska kunna hållas ansvar för medhjälp. Viktor Lundell ska alltså dömas till ansvar för *skadegörelse* och Liam Nilsson för *medhjälp till skadegörelse* inom ramen för åtalspunkten 4.

Branden på Linnégatan

47. I fråga om det i tiden tredje tillfället (åtalspunkten 2) har såväl Viktor Lundell som Liam Nilsson angett att Liam Nilsson på nytt var hemma

hos Viktor Lundell den aktuella kvällen och sov över hemma hos denne den aktuella natten.

48. Viktor Lundell har i fråga om branden på Linnégatan angett
- att Liam Nilsson och han gick ut på en promenad och att ”någon” av dem, han minns inte vem av dem, kom på en ”dum tanke” om att ”elda igen”, ”som det där med första buset”; ”att man vill leka med eld och så vet man inte hur stor skada det kan ta”,
 - att ”någon” av dem, det är ”svårt att säga” vem, ”tände på” eller att han stod bakom Liam Nilsson och att han ”tror” att det var Liam Nilsson som tände på eller att det ”inte” var han själv (Viktor Lundell) som tände på eller att han är ”säker” på att det var Liam Nilsson som tände på (Viktor Lundell har på denna punkt angett flera påståenden som är svårförenliga med varandra under förhöret och som inte låter sig sammanfattas i ett klart och tydligt påstående),
 - att han inte vet om bara en av dem eller båda ville elda,
 - att han inte försökte stoppa Liam Nilsson,
 - att han inte filmade vid det aktuella tillfället och att han inte heller höll vakt,
 - att Liam Nilsson ville kolla hur mycket det brann när de skulle gå därifrån men att han (Viktor Lundell) ville gå därifrån samt
 - att de därefter gick hem till hans (Viktor Lundells) bostad.

49. Liam Nilsson har i fråga om branden på Linnégatan angett
- att Viktor Lundell och han tittade på tv och drack vin den aktuella kvällen,
 - att han (Liam Nilsson) sov i Viktor Lundells soffa och Viktor Lundell i sin säng,
 - att de båda två vaknade hemma hos Viktor Lundell morgonen därpå,

- att han ”antar” att Viktor Lundell var hemma hela natten samt
- att han själv (Liam Nilsson) inte befann sig på Linnégatan någon gång under natten.

50. Viktor Lundell har alltså erkänt att han var på Linnégatan. Med tanke på de detaljer som han har angett om den händelsen och vad som i övrigt förekommit i målet finns det inte anledning att ifrågasätta att han var där. Han har visserligen inte erkänt att han hade någon aktiv roll och det är oklart hur det var med tändaren och med eventuellt vakthållning i detta fall. Tingsrätten anser dock att det genom Viktor Lundells egna uppgifter om att branden på Linnégatan var ännu ett ”bus” och det som förekommit i övrigt i målet är ställt utom rimligt tvivel att han – om han inte var den som tände på soptunnan på Linnégatan – i vart fall hade följt med Liam Nilsson dit och hade en så pass uppmuntrande roll, med insikt i vad som höll på att hända, att han kan hållas ansvarig för *medhjälp till skadegörelse* inom ramen för åtalpunkten 2.

51. Liam Nilsson – däremot – har förnekat att han var på Linnégatan och utöver den medtilltalade Viktor Lundells påstående, och vad som på ett generellt plan kommit fram om att Viktor Lundell och Liam Nilsson var intresserade av att elda saker tillsammans, finns det ingenting som knyter Liam Nilsson till aktuell plats och aktuellt tillfälle. Det är därför inte ställt utom rimligt tvivel att Liam Nilsson agerade enligt gärningsbeskrivningen i denna del. Åtalet mot honom ska därför *ogillas* avseende åtalpunkten 2.

Skolbranden

52. I fråga om det i tiden fjärde och sista tillfället (åtalpunkten 1) har såväl Viktor Lundell som Liam Nilsson angett att Liam Nilsson på nytt

kom hem till Viktor Lundell och att de tittade på tv samt att de drack alkohol.

53. Under *den första huvudförhandlingen* – dvs. vid tiden för inspelningen av det förhör med Viktor Lundell som spelades upp under *den andra huvudförhandlingen* – förnekade Viktor Lundell att han över huvud taget bidrog till skolbranden på något straffbart sätt. Han angav då i fråga om skolbranden

- att Liam Nilsson frågade om det fanns ”någon skola” i Östhammar och om han (Viktor Lundell) ville ”elda mer”,

- att han (Viktor Lundell) svarade (till Liam Nilsson) ”om du vill göra det, så får du göra det”,

- att Liam Nilsson lånade något slags skidluva, med hål bara för ögonen, av honom och att denne använde skidluvan som maskering och att han själv (Viktor Lundell) hade mössa och luva på sig,

- att Liam Nilsson tog med sig en tidning eller ett annonsblad från hans (Viktor Lundells) bostad, att denne inte sade vad denne skulle göra med tidningen eller annonsbladet och att Liam Nilsson ”förmodligen” skulle elda med det,

- att han följde med Liam Nilsson och visade denne vägen till Kristinelundsskolan,

- att Liam Nilssons mobiltelefon lämnades kvar på laddning hemma hos honom (Viktor Lundell),

- att han (Viktor Lundell) inte tänkte på den tidigare branden på Källörsgatan, att Liam Nilsson pratade om att ”elda” men att han trodde att denne ”drev” med honom och att han inte visste vad denne tänkte göra vid skolan,

- att han stod vid vägen, vid en parkering eller vid ett elskåp – i syfte att

inte bli ”inblandad” eller ”åka dit för medhjälp” – medan Liam Nilsson gick fram till skolan och ”tände på någon soptunna”,

– att han såg när Liam Nilsson tände eld på soptunnan och att han själv (Viktor Lundell) ”kan” ha varit framme vid soptunnan men att han inte minns om så var fallet,

– att han inte ”vet” om det var så, som han (Viktor Lundell) angett i polisförhör, att Liam Nilsson tände på upp till tre soptunnor,

– att han ”tror” att Liam Nilsson hade en tändare med sig som denne använde för att tända eld på soptunnan och att han själv (Viktor Lundell) inte hade någon tändare med sig,

– att det först såg ut som om elden i soptunnan slocknade,

– att en soptunna plötsligt ”explodera[de]”, det lät som om ett däck eller en konservburk exploderade, och att de då sprang från platsen,

– att det sista de såg var att endast en soptunna brann och att de först senare, när de hade kommit hem till hans bostad igen, fick reda på att skolan hade brunnit,

– att han inte tror att Liam Nilssons avsikt var att ”en hel skola” skulle brinna ner utan att det var ”ett bus som gick litet snett”,

– att de båda gjorde sökningar för att se vad nyhetsmedier skrev om händelsen,

– att han (Viktor Lundell) inte bad Liam Nilsson göra sökningar angående fingeravtryck eller andra spår,

– att Liam Nilsson tvättade sina kläder i hans (Viktor Lundells) lägenhet under natten och att han själv (Viktor Lundell) tvättade sina kläder dagen efter,

– att de båda sov i hans (Viktor Lundell) bostad och att Liam Nilsson morgonen därpå åkte till sin skola och han (Viktor Lundell) till sin mamma,

- att han sade till mamman att han hade varit på platsen men att han inte hade gjort någonting,
- att han sedan åkte till sin syster och till henne angav – felaktigt och på grund av att Liam Nilsson uppmanat honom att ”ta på [sig] allt” – att han ”hade tänt på en skola” och att en ”kompis” hade varit med,
- att han inte vet var den aktuella tändaren är,
- att Liam Nilsson i efterhand beskyllde honom för det inträffade och att denne skulle ”skicka folk” på honom om han (Viktor Lundell) nämnde dennes (Liam Nilssons) namn,
- att han har lämnat olika uppgifter till polisen eftersom han var rädd för Liam Nilsson samt
- att han inte sagt till Lars Löfgren att det var han (Viktor Lundell) som tände eld på skolan.

54. Viktor Lundell har under den första huvudförhandlingen även angett

- att han hade tänt eld på ”saker” tidigare, ”gräs och sådant” men inte ”större saker”,
- att han hade varit ”inblandad” i några tidigare bränder men vid dessa tillfällen ”bara varit med” samt
- att det hade förekommit att kompisar eldat och att det var han som hade tänt på endast vid ”någon” av de bränderna.

55. Under *den andra huvudförhandlingen* har tilläggsförhör hållits med Viktor Lundell, sedan han ändrat inställning till att erkänna att han anlade brand i en soptunna invid skolan. Han har i tilläggsförhöret lämnat i stor utsträckning nya uppgifter angående skolbranden, som är oförenliga med de som han tidigare lämnat, nämligen

- att varken Liam Nilsson eller han var maskerade men att Liam Nilsson hade hans (Viktor Lundells) ”mask” i hans (Viktor Lundells) lägenhet,

”på skoj”,

– att Liam Nilsson och han inte pratade om att ”gå ut och elda” den aktuella dagen,

– att Liam Nilsson pratade med Sebastian Söderberg den aktuella dagen och att det är möjligt att Liam Nilsson sade till Sebastian Söderberg att han skulle ”ut och elda”,

– att det var han (Viktor Lundell) som tog initiativ till att gå ut,

– att Liam Nilsson var för trött för att följa med och att han (Viktor Lundell) därför gick ut ensam,

– att han tidigare sagt att Liam Nilsson följde med, att denne tog med sig ett annonsblad och att han visade Liam Nilsson vägen eftersom han ”ville [...] kasta skit” på Liam Nilsson ”i stället för att ta konsekvenserna själv”,

– att han (Viktor Lundell) hade med sig sin egen mobiltelefon,

– att han gick till skolan och att han ville elda i en soptunna,

– att han tände en halvfull soptunna som stod ”längst ut”, där ett träplank blivit lägre några meter bort från skolbyggnadens vägg, genom att tända en avfallspåse som låg i soptunnan med en tändare,

– att han tidigare angett att det var soptunnan ”längst in” mot skolan som antändes men att det var när han pekade ut Liam Nilsson och att han ”nu när det är jag som tände på” vet att det i stället rörde sig om en soptunna längre bort från byggnaden,

– att han tidigare angett att det var flera soptunnor eftersom han då inte tänkte sig för,

– att han inte såg att det hade börjat brinna utan trodde att elden hade slocknat och därför lade på locket på soptunnan,

– att hans ”avsikt” inte var ”att halva skolan skulle brinna ner” och att han inte hade ”uppsåt” till att skolan skulle skadas så mycket som den

faktiskt kom att skadas,

- att han ”säkert” hade fått reda på att den tidigare soptunnebranden på Södra Tullportsgatan hade spritt sig till ett intilliggande staket, efter det tillfället, men att han inte tänkte på att elden kunde sprida sig på liknande sätt vid skolan utan tänkte att ”bara soptunnan” skulle brinna,
- att han inte vet varför han tände eld på soptunnan vid skolan,
- att han tänkte ”jag går hem så att det inte blir värre än det är”,
- att han gick lugnt hem (dvs. inte sprang som han i tidigare förhör angett att Liam Nilsson och han gjorde),
- att de detaljer som han angett i polisförhör om att han sprang från skolan så att han fick slem i halsen och inte kunde andas och att Liam Nilsson sade ”spring, ditt jävla mongo” osv. inte stämmer utan är helt felaktiga,
- att promenaden hem tog fem–tio minuter, från antändningen till att han befann sig hemmet och tog ett glas Coca-Cola,
- att han ”halvvägs hemåt” hörde ”världens smäll”, att det förmodligen var soptunnan som exploderade och att han i stunden tänkte ”att någon sköt en raket eller vad som helst”,
- att Liam Nilsson öppnade dörren när han kom hem till sin bostad och att denne frågade vad han hade gjort, att denne uppfattade att han var ”nervös” och ”stressad” och att han (Viktor Lundell) svarade att han hade varit ute och gått och att det hade ”börjat brinna” vid skolan eller att ”skolan tagit eld” men att han inte hade gjort det ”med flit”,
- att han inte sade åt Liam Nilsson att göra sökningar avseende skolbranden och att han inte kan förklara varför Liam Nilsson gjorde sådana sökningar,
- att han själv (Viktor Lundell) gjorde många sökningar på internet angående skolbranden, troligtvis samma natt, att han 25–30 minuter efter

antändningen på så sätt fick reda på att skolan var ”totalförstörd”, efter att en soptunna hade tagit eld och elden spridit sig till en flygel, och att han då antog någonting hade ”gått snett där borta”,

– att han tvättade sina kläder dagen efter och att Liam Nilsson inte tvättade några kläder samt

– att Manuel Thulin fick hans tändare någon dag senare.

56. Viktor Lundell har under tilläggsförhöret under den andra huvudförhandlingen även angett

– att han har varit rädd för Liam Nilsson men att han inte är det längre,

– att Liam Nilsson kontaktade honom efter skolbranden och angav att han inte fick nämna Liam Nilssons namn och att det handlade om påståendena om skadegörelse (dvs. inte skolbranden), vilka Liam Nilsson inte ville bli indragen i,

– att han tidigare sagt att Liam Nilsson hotat honom eftersom han då varit rädd för att ”få konsekvenserna själv” samt

– att han inte har någon aning om varför han sade till andra personer att de hade varit två personer vid skolbranden.

57. Liam Nilsson har i fråga om skolbranden angett

– att de tittade fotboll hemma hos Viktor Lundell och att denne ville gå ut när det var tilläggstid medan han själv (Liam Nilsson) ville stanna kvar och se ”highlights” från matcher,

– att varken Viktor Lundell eller han var maskerad hemma hos Viktor Lundell men att Viktor Lundell bar mössa vid något tillfälle,

– att Viktor Lundell sade ”jag drar ut” och lämnade bostaden,

– att Viktor Lundell var borta flera timmar medan han själv (Liam Nilsson) stannade kvar i dennes bostad,

– att Viktor Lundell var ”panikslagen”, ”stressad” och ”nervös” när

denne kom hem igen och sade att ”en skola brinner” eller ”en flygel har tagit fyr” och att denne sade att denne hade ”eldat en skola”,

- att även han (Liam Nilsson) blev nervös,
- att Viktor Lundell bad honom söka på nätet efter information om händelsen och att han (Liam Nilsson) då såg att en ”flygel var övertänd”,
- att Viktor Lundell frågade honom (Liam Nilsson) om det gick att se fingeravtryck på plast och papper, att han då erbjöd sig att kontrollera den saken åt Viktor Lundell och att det var därför som han (Liam Nilsson) gjorde sökningar angående om det gick att se fingeravtryck på plast,
- att han sov i Viktor Lundells bostad trots det som han (Liam Nilsson) hade fått reda på om vad som hade inträffat,
- att han morgonen därpå åkte med buss till sin skola i Jälla utanför Uppsala och att Viktor Lundell åkte med samma buss men fortsatte vidare med bussen in mot Uppsala sedan han (Liam Nilsson) hade stigit av densamma,
- att han (Liam Nilsson) ville ”ligga lågt” eftersom han hade ”umgått med gärningsmannen”,
- att han var rädd för Viktor Lundell eftersom denne hade en stor kniv samt
- att han inte vet varför han skickade en bild på sig själv och en eurosedel till Viktor Lundell efter händelsen.

58. Liam Nilsson har på fråga om han tidigare varit misstänkt för mordbrand angett att alla tio, inklusive han själv, som bodde på ett HVB-hem vid ett tillfälle var misstänkta.

59. Pernilla Lundell har i fråga om tiden närmast efter skolbranden angett

- att Viktor Lundell kom hem till henne och var ”våldigt nervös” dagen efter skolbranden,
- att Viktor Lundell sade till henne att han hade varit vid den aktuella skolan,
- att Viktor Lundell berättade att skolan hade brunnit, att en soptunna hade exploderat men att det inte var han som hade ”gjort det här”,
- att Viktor Lundell sade att det var Liam Nilsson som hade ”gjort det” samt
- att Liam Nilsson hade hotat Viktor Lundell och angett att Viktor Lundell skulle dö om Viktor Lundell berättade att det var Liam Nilsson som hade ”gjort det”.

60. Pernilla Lundell har i fråga om Viktor Lundells person på ett mer generellt plan angett

- att Viktor Lundell har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, är lättmanipulerad och kan göra ”saker som är helt galet”,
- att Viktor Lundell ”gör som andra säger”, ”köper ut” åt andra osv. samt
- att hon har försökt att få Viktor Lundell att förstå att han umgås med ”fel kompisar”.

61. Angelica Lundell har angett

- att Pernilla Lundell (dvs. hennes och Viktor Lundells mamma) hade skickat en länk till henne om branden, inte för att Pernilla Lundell hade misstänkt att Viktor Lundell var inblandad utan på grund av att hon (Angelica Lundell) bor i Gimo,
- att Viktor Lundell åkte från Uppsala till henne (Angelica Lundell), att han var ledsen och betedde sig märkligt och att hon ställde frågor till honom angående branden,
- att Viktor Lundell ändrade sig fram och tillbaka genom att ibland säga

”det var inte jag” eller ”det är inte jag” och ibland säga ”det var jag” eller ”det är jag”,

– att Viktor Lundell berättade att Liam Nilsson och han hade gått till skolan och att Liam Nilsson ville bränna en soptunna men att Viktor Lundell hade sagt till Liam Nilsson att det inte var någon bra idé,

– att hon ringde till polisen,

– att det ”kanske” stämmer, som antecknats i

förundersökningsprotokollet, att hon sade till polisen att Viktor Lundell hade ”tänt på en skola i Östhammar”,

– att hon känner igen det som antecknats i förundersökningsprotokollet om att hon ska ha berättat att Viktor Lundell sade till henne att han hade ”tänt på en papperskorg”,

– att det stämmer, som antecknats i förundersökningsprotokollet, att hon sade till polisen att Viktor Lundell hade berättat för henne att ”han och hans kompis har gjort det här”, att Viktor Lundell och hans kompis hade druckit en flaska ”Jäger” och att de sedan behövde tända på en soptunna,

– att Viktor Lundell och Liam Nilsson åkte från Östhammar till Uppsala för att slänga en tändare i Fyrisån efter att Viktor Lundell hade varit hemma hos henne dagen efter skolbranden men att hon inte ställde några frågor till honom angående detta samt

– att Viktor Lundell sade till henne att han hade blivit hotad av Liam Nilsson och att denne hade uppgett att Viktor Lundell inte fick nämna dennes namn.

62. Angelica Lundell har på ett mer generellt plan angett

– att hon känner till att Viktor Lundell hade tänt eld på en gräsmatta vid ett tidigare tillfälle,

– att hon inte känner till någonting om att Viktor Lundell ska ha eldat

soptunnor eller en s.k. 4 H-gård i Gränby samt

– att Viktor Lundell är lättpåverkad och har många kompisar som utnyttjar honom.

63. Lars Löfgren har på frågor angående skolbranden angett

– att han efter tiden som familjehemspappa åt Viktor Lundell fortsatte att ha viss kontakt med denne genom telefonsamtal,

– att Viktor Lundell i ett av telefonsamtalen nämnde ”något om en brand”, ”det kanske var en skola”, ”en skolbrand eller något sådant”,

– att Viktor Lundell var upprörd och sade sig inte ha tid att prata,

– att han – mot bakgrund av vad som antecknats i

förundersökningsprotokollet om att han i polisförhör angett att Viktor

Lundell hade uppgett någonting ”kort och konstigt” om att denne hade

”eldat en skola” och att denne hade förklarat agerandet med att denne var

”dum i huvudet” – vet att denne sade ”något om en brand” samt

– att han inte tog Viktor Lundells uttalanden på särskilt stort allvar.

64. Lars Löfgren har på ett mer generellt plan angett

– att det hände att Viktor Lundell blev lurad på pengar och liknande när denne bodde hos honom,

– att Viktor Lundell hade en tändare på rummet samt

– att det vid ett tillfälle påträffades en strumpa som någon tycktes ha

eldat på och att han trodde att det var Viktor Lundell som hade gjort det

men att han – ”nu när det blivit sådant allvar” – inte kan säga säkert att

det var på det sättet.

65. Linnéa Wallén har angett

– att hon hade en kärleksrelation med Liam Nilsson och att hon hade

kontakt med honom efter skolbranden,

- att Liam Nilsson berättade för henne att han hade varit hos Viktor Lundell och att de två hade gått ut,
- att Liam Nilsson hade uppfattat att Viktor Lundell skulle tända eld på en soptunna,
- att hon uppfattade att såväl Liam Nilsson som Viktor Lundell hade varit vid skolan vid tillfället och att Liam Nilsson därefter hade gått därifrån,
- att Liam Nilsson berättade att Viktor Lundell och han sedan hade gått till Viktor Lundells lägenhet,
- att Liam Nilsson berättade att elden hade spridit sig till en skola och att hon senare fick reda på det även genom nyhetsrapportering samt
- att Liam Nilsson var nervös för konsekvenserna och rädd för Viktor Lundell.

66. Manuel Thulin har på frågor angående skolbranden angett

- att han är en väldigt nära kompis till Viktor Lundell och att de brukar höras varje dag,
- att han fick information om att ”en eller båda”, av Viktor Lundell och Liam Nilsson, skulle ha mask på sig men att han inte visste vad som var deras plan,
- att han inte tror att Viktor Lundell kände till att Liam Nilsson skulle göra någonting samt
- att han inte tror att Viktor Lundell skulle kunna vara kapabel att tända eld på en soptunna nära en skola men att han visste att denne tidigare hade tänt eld på soptunnor i Östhammar.

67. Sebastian Söderberg har på frågor angående skolbranden angett

- att han inför händelsen hade varnat Viktor Lundell för att umgås med Liam Nilsson, eftersom Liam Nilsson är ”skum”,

- att han och Liam Nilsson hade ett videosamtal, via Viktor Lundells mobiltelefon, vid ett tillfälle då Liam Nilsson satt i Viktor Lundells soffa i Viktor Lundells bostad och Viktor Lundell var på toaletten,
- att Liam Nilsson hade huvtröja och mask på sig och höll i en tändare,
- att han frågade Liam Nilsson varför denne var maskerad,
- att Liam Nilsson svarade att denne skulle ”elda”,
- att Viktor Lundell dagen efter berättade för honom (Sebastian Söderberg) att Liam Nilsson hade tänt på en soptunna och att elden hade spridit sig till en skola,
- att Viktor Lundell angav att denne (Viktor Lundell) ”inte ville” utan ”gick iväg när de skulle hålla på” samt
- att Viktor Lundell angav att denne inte vågade prata med polisen eftersom denne var rädd för Liam Nilsson, som hade hotat denne.

68. Viktor Lundell har alltså – slutligen, under den andra huvudförhandlingen – erkänt att han tände eld på en soptunna intill skolan, vilket föranledde skolbranden. Hans erkännande av sin centrala roll ligger i linje med det som framkommit om vad han berättade för andra personer i nära tidsmässig anslutning till händelsen. Vidare framstår inte hans mellankommande version vid den första huvudförhandlingen – om att han hade en endast iakttagande roll på avstånd – som trovärdig mot bakgrund av vad som kommit fram om Viktor Lundells och Liam Nilssons agerande bara några dygn före skolbranden. Tingsrätten anser att det är ställt utom rimligt tvivel att Viktor Lundell – antingen som ensam gärningsperson (i strikt mening) eller tillsammans och i samförstånd med Liam Nilsson – tände på en soptunna intill skolbyggnaden, vilket föranledde skolbranden.

69. Liam Nilsson har förnekat att han var på platsen. Viktor Lundell har dock på ett förhållandevis detaljerat och trovärdigt sätt, jämfört med vissa andra delar av hans berättelser, tidigare beskrivit hur Liam Nilsson var på platsen och hur Liam Nilsson förmådde honom (Viktor Lundell) att springa snabbt därifrån trots att Viktor Lundell hade svårt att andas. Viktor Lundell har förvisso återtagit denna uppgift och angett att Liam Nilsson inte var på platsen. Vidare är försiktighet påkallad på ett generellt plan när det gäller att dra slutsatser utifrån Viktor Lundells uppgifter. Tingsrätten vill dock ändå påpeka att Viktor Lundells redogörelse för just hur Liam Nilsson och han sprang från platsen framstår som självupplevd. Det har också framkommit att Viktor Lundell till anhöriga lämnade uppgifter om att han hade eldat vid skolan med en kompis, som inte kan ha varit någon annan än Liam Nilsson, och att han efteråt skulle åka med Liam Nilsson till Uppsala för att slänga en tändare i Fyrisån. Till detta kommer Sebastian Söderbergs uppgifter om hur Liam Nilsson i ett videosamtal före skolbranden var maskerad hemma hos Viktor Lundell, hade en tändare och sade att denne skulle gå ut och elda. Det talar mycket starkt för att Liam Nilsson följde med Viktor Lundell till skolan. Det som allra starkast talar för Liam Nilssons inblandning är Linnéa Walléns uppgifter om att han var med Viktor Lundell vid skolan. Det finns inte anledning att betvivla vare sig hennes trovärdighet eller hennes uppgifters tillförlitlighet. I detta sammanhang kan också nämnas att det har kommit fram att Liam Nilsson gjorde många internetsökningar som uppenbart tar sikte på den aktuella skolbranden kort tid efter att den hade brutit ut. Tingsrätten anser att det är ställt utom rimligt tvivel att Liam Nilsson var med Viktor Lundell vid skolan och att Liam Nilsson åtminstone solidariserade sig med Viktor Lundell och genom sin närvaro på platsen, mot bakgrund av sitt

föregående handlande, agerade uppmuntrande i förhållande till eldandet på tillräckligt sätt för att det ska kunna grunda ansvar för medhjälp till Viktor Lundells gärning. Utredningen är dock inte tillräcklig för att det ska kunna sägas vara ställt utom rimligt tvivel att Liam Nilsson bidrog så pass aktivt med så pass centrala moment att han kan hållas ansvarig för att ha begått gärningen som gärningsperson (i strikt mening) tillsammans och i samförstånd med Viktor Lundell.

70. Viktor Lundell har angett att han hade uppsåt till att endast en soptunna vid skolan skulle brinna. Det har dock framkommit i målet att Viktor Lundell och Liam Nilsson vid tidigare tillfällen, bara några dygn tidigare, varit nyfikna på om bränder i soptunnor spridit sig. De var alltså inte främmande – på ett generellt plan – för att bränder kan sprida sig. Det har också framkommit att Viktor Lundell och Liam Nilsson i detta fall *uppsökte* just en skola *aktivt*; det finns inte någonting som talar för att de passerade skolan av en slump. Att bege sig *till* en skola för att elda tyder på ett intresse för *skolan* som sådan eftersom soptunnor är vanligt förekommande också på andra platser. Det måste ha varit *skolan* – och inte *soptunnan* vid skolan – som var det omedelbart relevanta målet för deras färd. Utredningen ger ett tydligt stöd för att skolbranden startade genom att den soptunna som stod *närmast* skolbyggnaden och nära ett träplank började brinna. Den som antänder en soptunna alldeles intill ett hus måste normalt sett förstå att det finns en risk för att elden kan sprida sig till antändbara delar av byggnaden. I detta fall kunde elden sprida sig till bl.a. det intilliggande planket och trädetaljer i skolbyggnadens takkonstruktion, vilket i sin tur medförde ytterligare spridning i byggnadsdelar och den förstörelse som blev slutresultatet – och som skulle ha blivit ännu mer omfattande om inte räddningstjänsten hade

kommit dit. Viktor Lundell måste ha förstått att denna risk fanns. Det går inte att fastslå exakt hur hög grad av risk för sådan spridning han insåg. Det är dock klarlagt att han hade en helt likgiltig attityd – på gränsen till en sådan attityd som utgör avsiktssått – i förhållande till brandspridning till skolan. Med hänvisning även till det som tingsrätten har angett i punkten 13 ovan – om att likgiltighetsått kan föreligga vid olika grader av risk – anser tingsrätten att det är ställt utom rimligt tvivel att Viktor Lundell hade likgiltighetsått i förhållande till spridningen av branden till skolan. Motsvarande gäller Liam Nilssons ått.

71. Viktor Lundell kan alltså hållas straffrättsligt ansvarig för att åttligen ha orsakat skolbranden som gärningsperson och Liam Nilsson för åttlig medhjälp till skolbranden.

72. I frågan om rubricering av skolbranden kommer även aktuella brottstypers straffskalor, dvs. brottstypernas s.k. abstrakta straffvärden, att nämnas eftersom rubricering och straffvärdebedömning är två företeelser som är intimt bundna till varandra.

73. Den som anlägger brand, som innebär fara för annans liv eller hälsa eller för omfattande förstörelse av annans egendom, kan dömas till ansvar för *mordbrand* till fängelse i lägst två och högst åtta år (13 kap. 1 § första stycket brottsbalken). Om brottet är *mindre allvarligt*, så är straffskalan i stället fängelse i lägst ett och högst tre år (1 § andra stycket). Om brottet är grovt, så kallas brottstypen *grov mordbrand* och för denna sträcker sig straffskalan i stället från fängelse på viss tid, lägst sex och högst arton år, till fängelse på livstid (2 § första stycket). Vid bedömningen av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om branden

anlagts i tätbebyggt samhälle, där den lätt kunde sprida sig, eller annars inneburit fara för flera människor eller för egendom av särskild betydenhet (2 § andra stycket).

74. Gradindelning ska göras utifrån en sammantagen bedömning. Att vissa typer av omständigheter ska beaktas särskilt vid bedömningen av om brottet är grovt (enligt 2 § andra stycket) innebär inte att andra slags omständigheter inte får beaktas. Det kan ändå påpekas att åklagaren som skäl för att bedöma skolbranden som grov mordbrand i sin gärningsbeskrivning har pekat endast på att gärningen ”innebar fara för egendom av särskild betydenhet” och att den ”medförde skador på byggnaden om ca 24 miljoner kronor”.

75. Det kan först konstateras att branden inte anlades i tätbebyggt samhälle, där den lätt kunde sprida sig, och den inte heller innebar fara för flera människor. Tingsrätten anser inte heller att vare sig den del av skolbyggnaden som faktiskt skadades eller den övriga del av skolbyggnaden som branden hade kunnat sprida sig till om räddningstjänsten inte hade kommit dit kan föras till kategorin egendom av särskild betydenhet.

76. Den kvarstående frågan är om skadornas *ekonomiska* påverkan kan motivera att brottet ska bedömas som grov mordbrand. Rickard Hultman har angett att en del av skolan motsvarande 200–250 kvadratmeters yta totalförstördes, att cirka 500 kvadratmeter skadades av rök, vatten eller båda delarna och att det har varit nödvändigt att sanera hela skolan. Vidare har han angett att han har uppskattat kostnaderna för skadorna till 25 miljoner kronor. Han har berättat att beloppet ”nog [är] en relevant siffra” och att han ”killgissade” för att komma fram till detta. Det har

framkommit att det ännu inte finns någon vederhäftig beräkning. Tingsrätten anser att det är ställt utom rimligt tvivel att branden orsakade skador som det kommer att kosta flera miljoner kronor att åtgärda men att det är oklart huruvida påstådda 24 eller 25 miljoner kronor är relevanta nivåer. Vidare bör inte kostnaden för renovering till bättre standard läggas till grund för den skadeberäkning som kan vara relevant för de *straffrättsliga* frågorna om rubricering och straffvärde, utan endast kostnaderna för att återställa upp till det skick som byggnad och inventarier var i omedelbart före brottstillfället. Enligt tingsrättens bedömning kan inte heller det som är bevisat i målet avseende skadornas ekonomiska påverkan motivera att gärningen bedöms som grov mordbrand. Omständigheterna är inte heller sådana att brottet kan bedömas som mindre grovt.

77. Inom ramen för åtalspunkten 1 ska alltså Viktor Lundell dömas till ansvar för *mordbrand av den s.k. normalgraden* och Liam Nilsson för *medhjälp till mordbrand av den s.k. normalgraden*.

Påföljd

Straffvärde

78. Straffvärde är måttet på hur allvarligt tingsrätten ser på ett visst brott eller viss brottslighet. Vid bedömningen av straffvärdet ska beaktas den skada, kränkning eller fara som gärningen inneburit, vad den tilltalade insett eller borde ha insett om detta samt de avsikter eller motiv som han eller hon haft (29 kap. 1 § andra stycket första meningen brottsbalken).

79. Straffvärdet är alltså en funktion av

- *gärningens skadlighet eller farlighet* och
- *gärningspersonens grad av uppsåt eller oaktsamhet*.

80. Mordbrand av den s.k. normalgraden har en straffskala som sträcker sig från fängelse i två år till fängelse i åtta år. Straffskalan för grov mordbrand sträcker sig från fängelse i sex år till fängelse på livstid. Det överlappande området för straffskalor för olika grader (och brottstyper) av samma brottsart tillämpas endast i vissa teoretiska undantagssituationer och har liten praktisk betydelse. Den *i praktiken* relevanta straffskalan för mordbrand av den s.k. normalgraden spänner alltså från fängelse i två år till fängelse i knappt sex år.

81. Tingsrätten gör bedömningen att straffvärdet för en skolbrand av aktuellt slag genom likgiltighetsuppsåt som utgångspunkt är högre än om ett tomt ensligt beläget enfamiljshus brinner, bl.a. på grund av att den ekonomiska skadan typiskt sett är större. I linje med den straffrättsliga s.k. asperationsprincipen, som det normalt talas om i samband med bedömning av straffvärde för flerfaldig brottslighet men som också kan sägas vara relevant i detta sammanhang, är dock marginaltillskottet i straffvärdehänseende avtagande för varje ytterligare skadeenhet. Straffvärdekurvan kan med andra ord sägas plana ut. Med beaktande av skadorna och farorna samt att det handlar om likgiltighetsuppsåt (och inte avsiktsuppsåt eller insiktsuppsåt) i förhållande till effekterna anser tingsrätten att straffvärdet för ett brott av aktuellt slag *som utgångspunkt* motsvarar fängelse i cirka tre år.

82. Vad gäller Viktor Lundell har framkommit uppgifter om att hans mognadsgrad är påtagligt lägre än för jämnåriga. Tingsrätten har inte tagit del av något konkret underlag i den delen men det är klarlagt att han bor i ett s.k. LSS-boende och att polisen valde att låta en barnförhørsledare hålla förhöret med honom trots att han är vuxen. I linje med vad även åklagaren har angett i sitt slutanförande ska detta beaktas

vid straffvärdebedömningen (se 29 kap. 3 § första stycket 2 och 3 brottsbalken). Tingsrätten anser mot den – speciella – bakgrunden att straffvärdet för det mordbrandsbrott som Viktor Lundell ska ansvara för motsvarar fängelse i två år.

83. Straffskalan för medhjälp till mordbrand är som utgångspunkt densamma som för mordbrand, även om det också finns ett utrymme för att gå under den ordinarie straffskalan vid medverkan i mindre mån (23 kap. 4 och 5 §§ brottsbalken). Tingsrätten anser att det som är ställt utom rimligt tvivel avseende Liam Nilssons inblandning i skolbranden innebär att han medverkade på ett mindre kvalificerat sätt än för att kunna straffas som gärningsperson i strikt mening och att straffvärdet för hans bidrag till brottet av den anledningen motsvarar fängelse i två år.

84. Övriga brott som Viktor Lundell och Liam Nilsson döms för har så pass begränsade straffvärden att de inte, efter avrundning nedåt, påverkar straffvärdena i någon i detta sammanhang nämnvärd utsträckning.

Val av påföljd och straffmätning

85. Med tanke på de höga straffvärdena saknas förutsättningar för att bestämma annat slags påföljd än fängelsestraff för någon av Viktor Lundell och Liam Nilsson (se 30 kap. 4 § brottsbalken).

86. Det saknar tillräckliga skäl för att vid straffmätningarna avvika från straffvärdena. Vad särskilt gäller Liam Nilsson kan nämnas att han var under 21 år vid brotten men att det brott som representerar det huvudsakliga straffvärdet – medhjälp till mordbrand – är så pass allvarligt att det inte finns lagliga förutsättningar för att beakta hans ålder vid straffmätningen (jfr 29 kap. 7 § brottsbalken). Tingsrätten anser inte heller att hans åtgärd att lämna ut lösenord till dator och mobiltelefon var

så pass avgörande för utredningen att hans straff ska sänkas särskilt på grund av detta (jfr 29 kap. 5 a § brottsbalken).

87. Påföljden för såväl Viktor Lundell som Liam Nilsson ska alltså bestämmas till fängelse i två år.

Skadestånd

88. Mot bakgrund av tingsrättens bedömning i fråga om straffrättslig skuld är Viktor Lundell och Liam Nilsson solidariskt skadeståndsskyldiga för skador orsakade genom brottet på Källörsgatan. De har godtagit det beloppet i och för sig.

89. Mot bakgrund av tingsrättens bedömning i fråga om straffrättslig skuld är Viktor Lundell och Liam Nilsson skadeståndsskyldiga även för skador orsakade genom brottet på Södra Tullportsgatan. De har godtagit 1 500 kr, avseende självrisk, av Lars-Inge Sandgrens yrkande i och för sig. I övriga delar har Lars-Inge Sandgren inte presenterat tillräckligt underlag för att det ska vara styrkt att hans kostnader uppgick till exakt de belopp som han har angett och han kan därför inte få ersättning motsvarande dessa övriga poster. Denna slutsats gäller trots att tingsrätten i och för sig inte ifrågasätter hans uppgifter om att han bl.a. använde en brandsläckare för att släcka branden. Viktor Lundell och Liam Nilsson ska alltså betala 1 500 kr till Lars-Inge Sandgren. Vad gäller övriga yrkanden om skadestånd i anslutning till åtalspunkten 4 har de godtagit beloppen i och för sig. Dessa yrkanden ska bifallas.

90. Mot bakgrund av tingsrättens bedömning i fråga om straffrättslig skuld är Viktor Lundell, men inte Liam Nilsson, skadeståndsskyldig för skador orsakade genom brottet på Linnégatan. Viktor Lundell har

godtagit det beloppet i och för sig och skadeståndsyrkandet mot honom ska därför bifallas.

91. Mot bakgrund av tingsrättens bedömning i fråga om straffrättslig skuld är Viktor Lundell och Liam Nilsson solidariskt skadeståndsskyldiga för skador orsakade genom skolbranden.

Utredningen ger visserligen inte något klart besked om den slutliga ekonomiska skadan. Det är dock uppenbart att det rör sig om skador motsvarande flera miljoner kronor. Kommunen har begärt ersättning motsvarande försäkringens självrisk. Av den skriftliga bevisningen framgår att självrisken alltid uppgår till tio prisbasbelopp, dvs. att självrisken inte beräknas som en andel av skadans storlek, och att kommunens yrkande motsvarar denna självrisk. Eftersom det inte finns något utrymme för att skadorna skulle kunna motsvara ett lägre belopp än självrisken ska kommunens yrkande bifallas.

92. Parterna är överens om sättet att beräkna ränta.

Övriga frågor

93. På grund av återfallsrisken ska både Viktor Lundell och Liam Nilsson stanna kvar i häkte till dess att fängelsestraffen får verkställas.

94. Björn Andersson och Volkan Yesil bör få ersättning med begärda belopp.

95. Med hänsyn till de utdömda fängelsestraffen och Viktor Lundells och Liam Nilssons ekonomiska förmågor ska kostnaderna för de offentliga försvararna stanna på staten.

RÄTTEN

Rådmannen Thomas Pettersson samt nämndemännen Lars Ekberg, Lena
Fransson och Ulla Johansson

Rätten är enig.

Digitalt signerad av rådmannen Thomas Pettersson

ÖVERKLAGANDEINFORMATION

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Uppsala tingsrätt senast **den 9 april 2024**. Överklagandet ska vara skriftligt. Uppsala tingsrätt skickar det vidare till Svea hovrätt.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Uppsala tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Uppsala tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Uppsala tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Svea hovrätt.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Svea hovrätt skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Svea hovrätt tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.

2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Uppsala tingsrätt eller Svea hovrätt om du har frågor.